

La crisi balear, en claus

La polèmica per raó dels contractes fets per tres de les quatre conselleries de Més al Govern balear a favor de diverses empreses de Jaume Garau, que fou l'encarregat de la campanya electoral autonòmica de 2015 de la formació econacionalista, es complicà força des del moment que la Fiscalia Anticorrupció comunicà, la setmana passada, que ha obert diligències per esbrinar si algú podria haver incorregut en responsabilitats legals. Però, a banda del recorregut que tingui en el ministeri públic, el més rellevant del cas, ara com ara, és el gran impacte polític que ha provocat: una crisi de Govern important, la ruptura fàctica entre Més per Menorca i Més per Mallorca, molta tensió entre el PSOE i el seu soci i, també, entre les diferents sensibilitats al si de la formació econacionalista.

Crisi de Govern

El divendres 31 de març, *Diario de Mallorca* informà reiteradament sobre els contractes de tres de les quatre conselleries de Més —les gestionades pel PSM, la quarta depèn d'Iniciativa Verds— sense concursos amb empreses del seu antic cap de campanya electoral. El valor d'aquests convenis era de 155.000 euros. Llavors, la presidenta Francina Armengol va decidir que calia prendre una decisió dràstica.

El dimarts anterior, Biel Barceló, vicepresident i conseller de Turisme, amic de Garau, deia en el Parlament que “tot és legal” i que “si hi hagués cap error, l'assumirem”, deixant entendre que, com a màxim, s'estaria davant d'una confusió administrativa a l'hora de contractar, però en cap cas de res punible legalment ni èticament. Al cap de tres dies, no obstant això, les informacions del rotatiu es-

L'escàndol que afecta Més pot tenir conseqüències judicials, atès que la Fiscalia Anticorrupció ha obert diligències. Però més important que això són, ara com ara, les repercussions polítiques, que resultaran força greus.

Per Miquel Payeras

mentat portaren la presidenta a demanar una actuació contundent. I Barceló l'hagué d'assumir.

Entre Armengol i Barceló decidiren focalitzar la responsabilitat en la Con-

selleria de Transparència, Cultura i Esports, la titular de la qual era Ruth Mateu, de Més per Menorca. Argüiren que no havia fet penjar a la pàgina web de transparència del Govern, tal com era la seva obligació, alguns dels contractes amb Garau. Una errada que, a parer de la presidenta, podia aixecar sospites entre els ciutadans i que tacava tot l'Executiu. Per tant, algú havia d'assumir responsabilitats polítiques. El coordinador general de Més, David Abril, abans d'iniciar-se la reunió de l'Executiu —com cada divendres— ja avançà als periodistes que “hi haurà dimissions”, i tothom va entendre que la sacrificada seria la consellera esmentada.

En efecte, va ser així. En el consell de Govern d'aquell divendres, Armengol demanà a Mateu que dimitís. No era una simple petició: “Si no dimiteixes et destituiré”, li va dir. Després de sortir de la reunió del Govern, Mateu, acompanyada per tots els seus col·laboradors —directors generals i els caps de gabinet i de comunicació— comparegué a la seu →

L'escàndol dels contractes podria tenir com a objectiu últim carregar-se les opcions de Biel Barceló de tornar a presentar-se a les eleccions el 2019.

→ de la conselleria davant dels mitjans per anunciar, amb ulls plorosos, la renúncia.

Ara Més i PSIB hauran de decidir si la conselleria desapareix i les seves competències es reparteixen entre altres departaments del Govern, que és el que volen els socialistes; o bé si, com desitgen els econacionalistes, s'hi posa al capdavant un altre conseller amb un nou equip.

Durant la setmana passada estaven negociant una o altra solució per tancar la crisi de Govern. Mentrestant, la Conselleria d'Agricultura, de Vicenç Vidal, assumia la gestió del dia a dia del departament escapçat.

Ruptura entre els dos Més

Més per Menorca i Més per Mallorca són partits independents, igual que ho són les respectives formacions més importants, els PSM de cada illa. Cadascuna és sobirana, si bé sempre han estat agermanades. Des de l'inici de l'etapa autonòmica balear, el 1983, els dos PSM han mantingut la unitat d'acció a l'àmbit parlamentari i polític balear.

Tot dos provenien del Partit Socialista de les Illes —creat el febrer de 1976—, que es va desfer com a conseqüència del fracàs a les primeres eleccions generals (juny de 1977) i es convertí el 1978 en el Partit Socialista de Mallorca i en el Partit Socialista de Menorca. Cadascun rebé, a la respectiva illa, aportacions d'altres formacions. Malgrat el mateix origen i la coincidència nominal, naixien com a formacions sobiranes. Però, a partir de la constitució del primer Parlament autonòmic balear, actuaren sempre junts a la cambra, formant un mateix grup, tot i que després a les respectives illes no mantenien per força les mateixes estratègies. Per exemple, el PS de Mallorca no feia coalicions insulars amb la resta de l'esquerra, però el PS de Menorca sí: creà l'Entesa de l'Esquerra de Menorca —amb el PCE, grups menors i independents—, una fórmula que funcionà de 1987 a 1994; o quan el PS mallorquí pactà el 1994 amb Convergència Democràtica de Catalunya per concórrer als comicis europeus i el PS menorquí no hi va participar... Malgrat aquestes diferents maneres d'actuar, mai no es posà en dubte la col·laboració fraternal en l'àmbit parlamentari balear, on sempre han format part del mateix grup.

El *matrimoni* entre les dues parts es mantingué quan crearen els respectius

ISAAC BUJ

Més. Foren els menorquins els que n'inventaren el nom. Els mallorquins els copiaren. Però eren temps d'harmonia i no hi hagué cap recriminació. "Som tan ingenus que ni tan sols registrarem el nom", explica a aquest setmanari el portaveu parlamentari de Més per Menorca, Nel Martí.

per Més per Mallorca en col·laboració amb el PSOE. I ara, de cop, una altra dimissió igual, la de Mateu, i en aquest cas sense comunicar res a Més per Menorca fins que ja estava decidit. Tot ho acordaren entre PSOE i els mallorquins de Més.

La resposta dels menorquinistes fou la convocatòria d'una assemblea que

EL QUE SEMBLA EVIDENT ÉS QUE, PER CULPA DE LA POLÈMICA, LES RELACIONS ENTRE PSIB I MÉS NO PASSEN PEL SEU MILLOR MOMENT, PER DIR-HO SUAUMENT

Les coses, però, han canviat així que han passat aquests dos primers anys de legislatura. Molt. S'han esdevingut diverses topades, i la principal havia estat fins ara la de fa just un any, la forçada dimissió de la consellera que aleshores es deia de Transparència, Participació i Cultura, Esperança Camps, de Més per Menorca. La destitució encoberta fou impulsada

aprovà —a última hora de l'horabaixa del 31 de març— la sortida del Govern. A partir d'ara, Més per Menorca donarà suport al Govern però sense participar-hi. A l'estil de Podem. Així doncs, l'Executiu queda reduït al PSIB, amb 14 diputats, i Més per Mallorca, amb sis, a més de la diputada socialista de Formentera. O sia, que resta suportat sobre un grup de 21

La presidenta Francina Armengol obligà Ruth Mateu a dimitir sota amenaça de ser destituïda.

ISAAC BUJ

El portaveu parlamentari de Més per Menorca, Nel Martí, explica que el seu partit està molt enfadat amb Més per Mallorca i que podria fins i tot canviar de nom.

escons dels 59 que té la cambra. Ara bé, Martí deixa clar que “de cap manera jugarem a res estrany, a provocar inestabilitat o, menys, a fer caure el Govern. Li donarem suport des de fora”.

El partit menorquí està molt enfadat. Els seus dirigents no entenen com Més per Mallorca s’avingué a forçar la dimissió de la seva consellera sense consultar-los res. “Encara pitjor és que després ni en Biel [Barceló] ni ningú d’ells [dels dirigents mallorquins de Més] vingués a Menorca a explicar-se. Res, ni una paraula”, diu una altra font. Martí no vol dissimular: “Estem enfadats i no descartem canviar fins i tot el nom en el pròxim congrés de maig” perquè així ningú els confongui amb els mallorquins.

PSOE i Més per Mallorca

Una part de Més per Mallorca entén que el detonant de tota la història dels contractes és la voluntat del PSIB de fer mal a la coalició econacionalista. Els socialistes, segons aquesta interpretació, serien l’origen de la filtració al *Diario de Mallorca* amb la clara intenció de debi-

litar les futures expectatives electorals de Més. Fonts socialistes del Govern neguen rotundament que la suposició tingui cap base. “Qui ens posa a tots sota sospita a ulls de molts ciutadans són ells [Més], nosaltres som les víctimes col·laterals” de l’escàndol. El clar és, però, que, degut a la polèmica, les relacions entre PSIB i Més no passen pel seu millor moment, per dir-ho suaument.

Els socialistes troben que tot es podria explicar en clau d’una guerra interna al si de Més, batalla que s’està lliurant des de l’estiu passat, si bé ja es generarà a principi de la legislatura. Segons aquesta font, un sector de Més —que alguns identifiquen amb IniciativaVerds— “es va sentir molt incòmode amb certs nomenaments que va fer Biel Barceló a la Conselleria de Turisme, i encara més amb la política que ha portat a terme en els dos anys transcorreguts des d’aleshores”. L’acusen de seguir les pautes imposades pel seu guru sociològic i amic Jaume Garau, que rebaixen el perfil d’esquerres i nacionalista a favor d’una moderació que troben “inconvenient i

perillosa”. Aquests crítics veurien amb horror, sempre segons la versió socialista referida, que els grups ecologistes GOB i Terraferida ataquin durament la política de Barceló perquè “no fa res contra la saturació turística”. Consideren que les dues organitzacions representen “les seves bases naturals” i que les crítiques “els fan molt de mal”.

Si més no, és veritat que al si de Més les divergències internes per la política turística s’han deixat notar en els últims mesos entre els que volen una política turística molt més restrictiva —per exemple, endurint la futura llei dels habitatges de lloguer per a turistes per dies— i els que, per un altre costat, són més pragmàtics i aposten per no atacar aquest segment del mercat turístic. Una altra font explica que, en el fons, el que vol un sector de Més és evitar que Barceló pugui decidir de tornar a ser candidat, quan ja havia dit, fa un any, que es retiraria. Com a mínim, és creïble que l’escàndol li traguí possibilitats de ser-ho una altra vegada, si és que de veres volgués repetir. ●